

Vlaams
Parlement

stuk **41** (2011-2012) – Nr. 4
ingediend op 12 juni 2012 (2011-2012)

Vlaamse Ombudsdienst

Jaarverslag 2011

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
uitgebracht door de heer Matthias Diependaele

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy.

Vaste leden:

de heer Ward Kennes, mevrouw Griet Smaers, de heren Koen Van den Heuvel, Eric Van Rompuy;

de heren Felix Strackx, Erik Tack, Christian Verougstraete;

de heren Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroj;

de heren Ludo Sannen, Bart Van Malderen;

de heren Matthias Diependaele, Kris Van Dijck;

de heer Lode Vereeck;

de heer Filip Watteeuw.

Plaatsvervangers:

de heren Ludwig Caluwé, Dirk de Kort, Jan Durnez, Johan Sauwens;

de heer Joris Van Hauthem, mevrouw Linda Vissers, de heer Wim Wienen;

de heren Marino Keulen, Bart Tommelein;

de heren Patrick Janssens, Bart Martens;

de heren Marc Hendrickx, Jan Peumans;

de heer Ivan Sabbe;

de heer Bart Caron.

Stukken in het dossier:

41 (2011-2012) – Nr. 1: Jaarverslag Vlaamse Ombudsdienst

– Nr. 2 en 3: Verslagen

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting besprak op dinsdag 29 mei 2012 het aan de commissie toegewezen deel van het jaarverslag 2011 van de Vlaamse Ombudsdienst, in aanwezigheid van de heer Bart Weekers, Vlaams ombudsman en de heer Chris Nestor, onderzoeker bij de Vlaamse Ombudsdienst.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER BART WEEKERS, VLAAMS OMBUDSMAN

Algemeen

De heer *Bart Weekers*, Vlaams ombudsman, deelt mee dat het deel Algemene Zaken en Financiën vooraan in het verslag is opgenomen. Zo wil de ombudsdienst de volgorde in klachtenbehandeling van de parlementaire commissies laten zien. Voor het tweede jaar op rij komt de klachtenbehandeling bij Financiën en Begroting als beste naar voor. Sinds enkele jaren maakt de ombudsdienst gebruik van de bevoegdheid om klachtenrapporten te ontvangen. In andere beleidsdomeinen, zoals Mobiliteit, zit men nog in discussies die bij Financiën en Begroting allang gevoerd zijn.

Onmacht bij overmacht

De daarop volgende discussies zijn dan wel moeilijker. Een eerste dossier gaat over het verhaal dat in zijn verslag ‘Onmacht bij overmacht’ wordt genoemd. Dat is een decretaal vastgelegde procedure (artikel 16, §2, laatste lid, Ombudsdecreet). De ombudsman gaat uitzonderlijk in gesprek met de overheidsdienst of zelfs met de functioneel bevoegde minister. Het is de tweede maal in de zes jaar dat de procedure bestaat, dat de ombudsman deze procedure toepast. De procedure houdt in dat de ombudsman de klacht van de burger aan het Vlaams Parlement voorlegt. Doel is dat de commissie dit aanhoort.

Een verzoekster heeft gehandicapte kinderen. Deze kinderen zijn geadopteerd. De handicap is enkel via een rechterlijke beslissing komen vast te staan. De fiscale vraag is hoe ver men bij de belastingdienst wil teruggaan in het geven van juridisch-fiscale gevolgen aan die rechterlijke uitspraak. De belastingdienst wil zo ver teruggaan als in de regelgeving is voorzien, namelijk vijf jaar. De verzoekster wil echter verder gaan en krijgt daarvoor gehoor bij de ombudsman. De verzoekster argumenteert dat het om overmacht gaat. Het voeren van de procedure, het voorspellen van de uitkomst ervan en het berekenen van de gevolgen in de verschillende fiscale dossiers, is niet eenvoudig. Bij de federale overheid kreeg zij wel terugwerkende kracht, bij de Vlaamse Belastingdienst weer niet, terwijl men bij de sociale zekerheid nog een andere houding aannam. Dit is te veel voor één burger.

De ombudsdienst zegt in dergelijk geval dat het overmacht is. Niet in de strikte betekenis van een gebonden bevoegdheid, namelijk dat bij het instellen van de gerechtelijke procedures de verzoekster de Vlaamse Belastingdienst maar moet waarschuwen. De ombudsman verwijst daarvoor in zijn verslag naar gevallen van overmacht bij andere beleidsdomeinen en hoe die dat dan invullen.

Klagen heeft zin, maar blijft lastig

Het verslag werd dit jaar gebracht onder de noemer ‘Klagen heeft zin, maar blijft lastig’. In 2011 bleek dat Vlaamse overheidsdiensten bereid zijn om steeds beter aan klachtenmanagement te doen. Dit resulteerde in heel zinvolle verzoeningen in de eerste lijn. Dit is bij de overheidsdienst zelf. Dit geldt zeker voor de klachtendienst van Financiën en Begroting.

Klagen heeft zin

Over het eerste luik ‘Klagen heeft zin’ zijn er weinig opmerkingen te formuleren voor het beleidsdomein Financiën.

Klagen blijft lastig

Het tweede luik '(Klagen) blijft lastig', gaat over het vinden van het juiste aanspreekpunt. Er blijven te veel mails komen van mensen die zich tot de ombudsdienst wenden, maar die zoekende zijn en op veel plaatsen tegelijk terechtkomen. Dit kan beter. Bij de voorstelling van het jaarverslag werd dit onder de noemer 'Eén Vlaamse klachtenlijn' gebracht. Dit is een grote ambitie. Mensen vertrekken vanuit een probleem en niet vanuit een bevoegdheidsverdeling. De ombudsman stelt voor om de 1700-lijn te versterken. De belastingdienst is goed geplaatst om aan deze oefening te beginnen. Er bestaat al een belastinglijn met een apart nummer. Het gaat om een samenwerking met 1700. Het unieke venster voor het belastingprobleem is al gemaakt. Teveel diensten van de Vlaamse overheid blijven te veel werken vanuit hun eigen invalshoek en blijven extra kanalen opzetten. De ombudsdienst is er zelf ook schuldig aan. De ombudsdienst heeft zijn eigen 0800-nummer. De ombudsman heeft met de beleidsverantwoordelijken van 1700 afspraken gemaakt om zich meer als Vlaamse overheid tot de burger te richten via 1700. Dit is in eerste instantie een infolijn. Dit moet wel behouden blijven. Dit kan door eenzelfde venster, zodat de mensen makkelijker de weg vinden.

De delen 'hoffelijkheid versus hoofdelijkheid' en 'de proportionele vermindering van de onroerende voorheffing' worden door de heer *Chris Nestor*, medewerker van de ombudsdienst, toegelicht.

Leegstand: hoffelijkheid versus hoofdelijkheid

Een eerste punt betreft de leegstandsheffing en de hoofdelijkheid. Indien men een leegstandsheffing krijgt voor een bedrijfsruimte met meerdere eigenaars, dan zal de Vlaamse overheid bij één, de grootste, mede-eigenaar invorderen. Dit is zo bepaald in de regelgeving. Er wordt bij de grootste mede-eigenaar ingevorderd. Het is aan de ene mede-eigenaar om bij de anderen te gaan terugvorderen. De ombudsdienst vindt dat de overheid elke mede-eigenaar verantwoordelijk zou moeten stellen. Het gaat immers om een sanctionerende heffing.

De Vlaamse Belastingdienst gaf bij overleg toe dat dit onrechtvaardig kan aanvoelen, maar het is de regelgeving. Er kan daar niet van worden afgeweken. De ombudsdienst is van oordeel dat dit op een meer redelijke en doelmatige manier kan worden toegepast: de hoofdelijkheid als uitzondering en niet als principe. In het antwoord op een schriftelijke vraag van 2008 (Schriftelijke vraag nr. 197 van 17 juli 2008) heeft de ombudsdienst een dergelijk standpunt teruggevonden. De minister van Financiën antwoordde dat onder strikte omstandigheden een administratieve opsplitsing mogelijk is, zonder dat er afstand wordt gedaan van het principe van de hoofdelijkheid. In de feiten botst men echter op het invoeren van de regelgeving en het onmiddellijk toepassen van de hoofdelijkheid. De ombudsdienst stelt voor om de beperkende toepassing van de hoofdelijkheid in te schrijven in de regelgeving.

Proportionele vermindering onroerende voorheffing

Bij de voorstelling van het vorige jaarverslag werd over de onroerende voorheffing en de proportionele vermindering uitgebreid gedebatteerd. Er was een aantal klachten over de moeilijke bewijslast en de lange behandelingsduur van die dossiers. In de commissie werd bevestigd dat het niet altijd gemakkelijk is om aan de bewijslast te voldoen. Een essentiële voorwaarde is het onvrijwillige karakter van de leegstand. Als men deze voorwaarde opgeeft, dan vreest men dat de vermindering ten goede gaat komen van mensen waarvoor die vermindering niet bedoeld was. De vermindering is uitdrukkelijk gelinkt aan de strijd tegen leegstand en verkrotting.

Men heeft de proportionele vermindering inmiddels grondig onderzocht vanuit het standpunt dat het een maatregel was in de strijd tegen leegstand en verkrotting. De kernvraag was of de invulling van wat men met ‘onafhankelijk van de wil bedoelde’, de beste garantie is om de doelstelling te bereiken. Het draait steeds om afdoende bewijzen van tehuurstelling. Als het om een onbewoonbaar, ongeschikt of verwaarloosd verklaarde woning gaat, dan wordt de periode om de noodzakelijke verbouwingen te doen, ook aanvaard voor een vermindering.

Wat echter met panden die er net iets beter aan toe zijn? De proportionele vermindering vormt nu geen stimulans om de kwaliteit van dat soort woningen te verbeteren. Integendeel, nu is het zo dat als men niet onmiddellijk te huur stelt en eerst grondig gaat renoveren, men de proportionele vermindering niet krijgt.

In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest heeft men een andere regeling. Het recht op proportionele vermindering wordt uitdrukkelijk gekoppeld aan een renovatiepremie voor ongezonde maar verbeterbare woningen. Tehuurstelling speelt er geen enkele rol.

De ombudsdienst concludeerde dat de verplichting om het onroerende goed te huur te stellen een te enge invulling is van het begrip onvrijwillige leegstand. Onvrijwillige leegstand kan ook worden gekoppeld aan bepaalde verbeteringswerken. Het moet zeker niet beperkt worden tot de zware categorie van onbewoonbaar verklaarde panden. De ombudsdienst heeft daar in samenwerking met professor fiscaal recht Elly Van de Velde rond gewerkt. Zij stelde hierover een nota op. De spreker hoopt later de discussie, samen met de minister, verder te kunnen zetten.

II. BESPREKING

Namens de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, verklaart de heer *Koen Algoed*, kabinetschef, in verband met de proportionele vermindering van de onroerende voorheffing, dat aan de Vlaamse Belastingdienst de opdracht is gegeven te onderzoeken of er optimalisaties en zelfs verbeteringen mogelijk zijn. De voorstellen van professor Van de Velde zullen meegenomen worden in dat onderzoek.

Met de Vlaamse Belastingdienst en het Departement Ruimtelijke Ordening zijn er gesprekken gaande over de hoofdelijkheid van de leegstandsheffing. Kan men naar een andere regeling gaan? Bijvoorbeeld dat men nog hoofdelijk zou innen, maar dat de belastingplichtige onmiddellijk de verdeling kan vragen. Een ander alternatief is afzonderlijk innen bij elke mede-eigenaar, met dien verstande dat de hoofdelijkheid moet worden gerespecteerd, in die zin dat als één mede-eigenaar weigert, men kan vorderen bij een andere mede-eigenaar.

Het moeilijkste dossier is dat van de kwijtschelding, als gevolg van de handicap van de kinderen. Dit was misschien een gewilde werkwijze, namelijk dat de handen van de overheid gebonden zouden zijn. Dit kan goed zijn. Het is niet toevallig dat er een termijn van vijf jaar is ingeschreven. Als blijkt dat deze vijf jaar onvoldoende zijn, dan is het niet aan de minister om ervan af te wijken, maar dient er een wetgevend initiatief te komen.

De heer *Dirk Van Mechelen* gaat niet akkoord met de heer Algoed. Hijzelf heeft dossiers gehad waar men, met gezond verstand, gevallen van overmacht kan herkennen, maar waar men niet bevoegd was om afwijkingen toe te staan. De heer Van Mechelen kan zich wel vinden in het feit dat het niet aan de minister toekomt om afwijkingen al dan niet toe te staan. Bij Ruimtelijke Ordening en Onderwijs heeft men niet de minister bevoegd gemaakt, maar wel onafhankelijke raden. Waarom niet in geval van leegstand, waar men om procedurele redenen de regel van vijf jaar niet haalt, een wettelijke oplossing geven, een ad-hocprocedure waarbij de burger beroep kan doen op een onafhankelijke commis-

sieraad? Het is een complex gegeven, maar stellen dat het decreet vijf jaar bepaalt, is een te simplistische benadering.

Wat het idee van hoffelijkheid versus hoofdelijkheid betreft, is het volgens de heer Van Mechelen de uitzondering die de regel moet worden. Men mag niet gemakshalve bij één grote eigenaar invorderen. De heer Van Mechelen sluit zich volledig aan bij het advies van de ombudsdienst.

Het voorstel over de proportionele vermindering van de onroerende voorheffing is een uitstekend voorbeeld voor het parlement om te scoren. De heer Van Mechelen stelt voor, om op korte termijn, met alle partijen die willen meewerken, een voorstel van decreet in te dienen.

De heer *Christian Verougstraete* wil in verband met de onroerende voorheffing een voorbeeld aanhalen. Een huurder krijgt na jaren vermindering van de onroerende voorheffing voor een handicap, plots geen vermindering meer. Hoe is zo iets mogelijk? Moet de eigenaar/verhuurder dan opnieuw een bezwaarschrift indienen? Het systeem is zo, dat de eigenaar/verhuurder altijd de dupe is van het verhaal. Hij moet altijd optreden.

De heer *Felix Strackx* merkt op dat er in het verleden een toezegging is geweest dat dergelijke verminderingen automatisch zouden worden toegekend. Hoe ver staat het daar mee?

De heer *Dirk Van Mechelen* meent dat dat automatisch wordt toegekend, alleszins voor kinderlasten.

Namens de Vlaamse Belastingdienst verklaart de heer *David Van Herreweghe*, administrateur-generaal Vlaamse Belastingdienst, dat er op het gebied van de vermindering van de onroerende voorheffing geen wijzigingen zijn doorgevoerd. Alle rechthebbenden voor een vermindering van gehandicapte krijgen dit automatisch toegekend op de aanslagbiljetten. Als verkeerde gegevens aan de basis liggen van de toekenning, dan kan het zijn dat er een uitzuivering is gebeurd. Er is een screening gebeurd met de bestanden van de Federale Overheidsdienst (FOD) Sociale Zekerheid. Een deel van diegenen die een korting kregen, zijn er niet tijdig in geslaagd de nodige attesten voor te leggen.

Eric VAN ROMPUY,
voorzitter

Matthias DIEPENDAELE,
verslaggever